

**Burlövs
kommun**

Burlövs
kommun

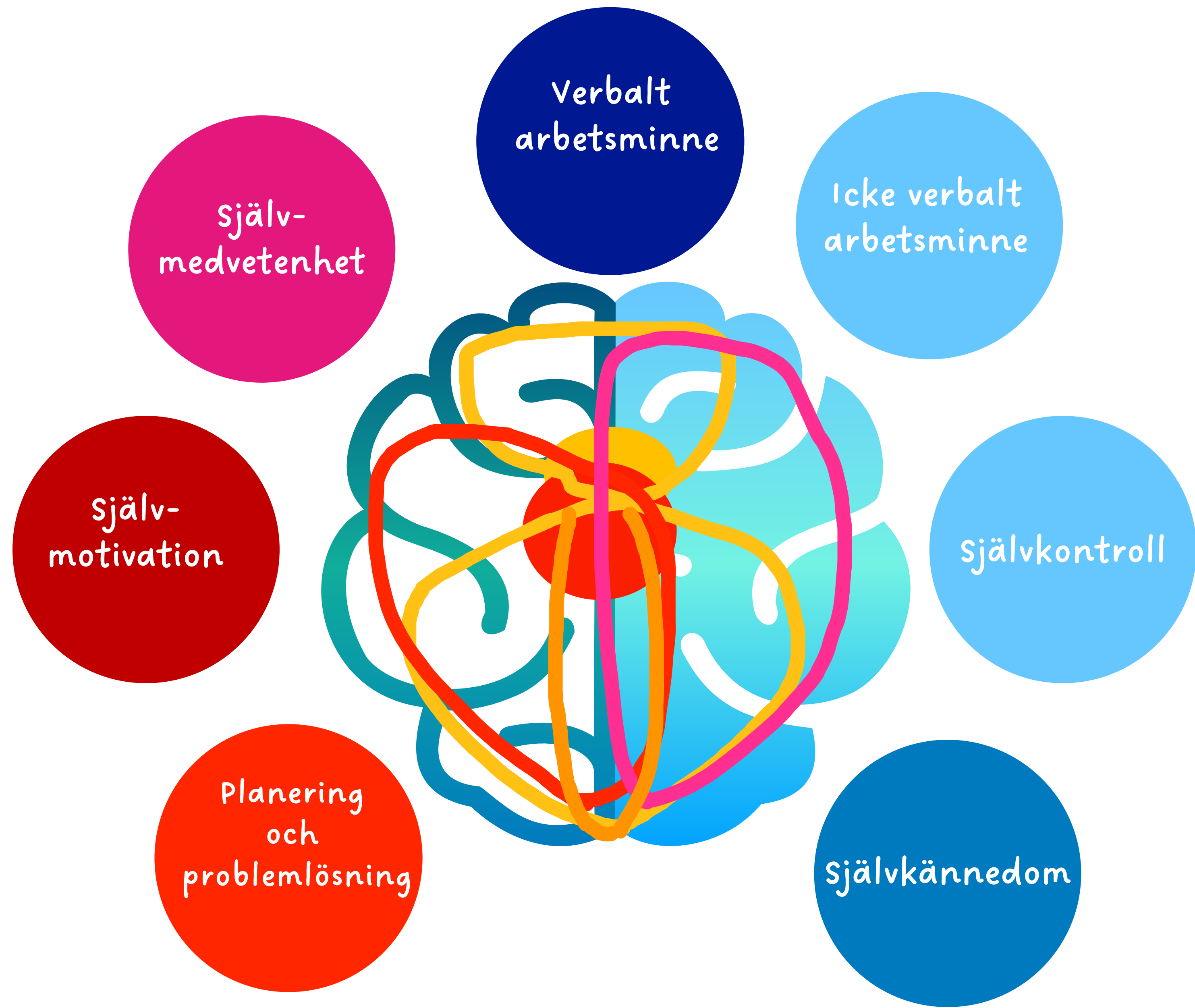

Burlövs
kommun

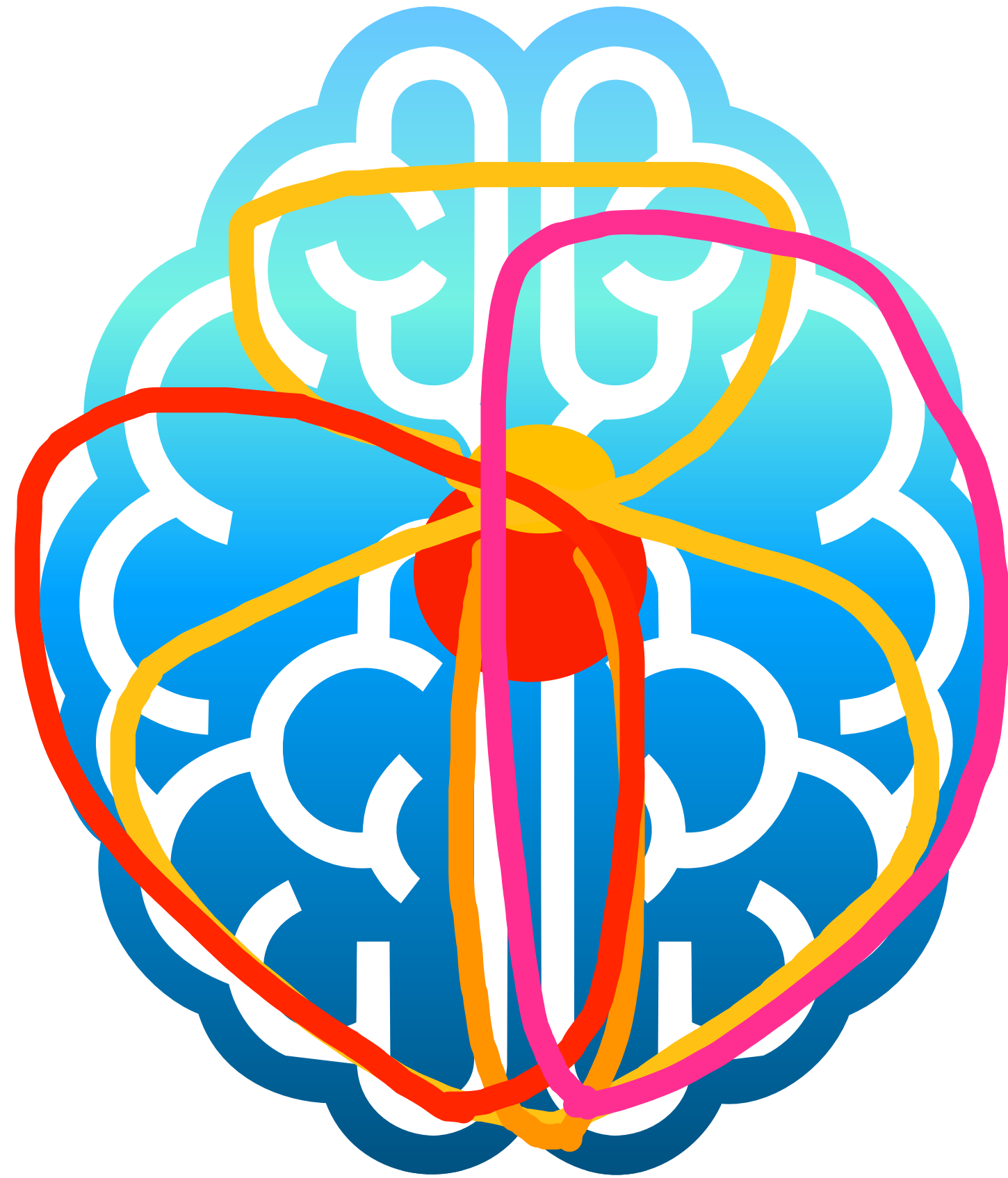
Exekutiva funktioner

Del 2

Burlövs
kommun

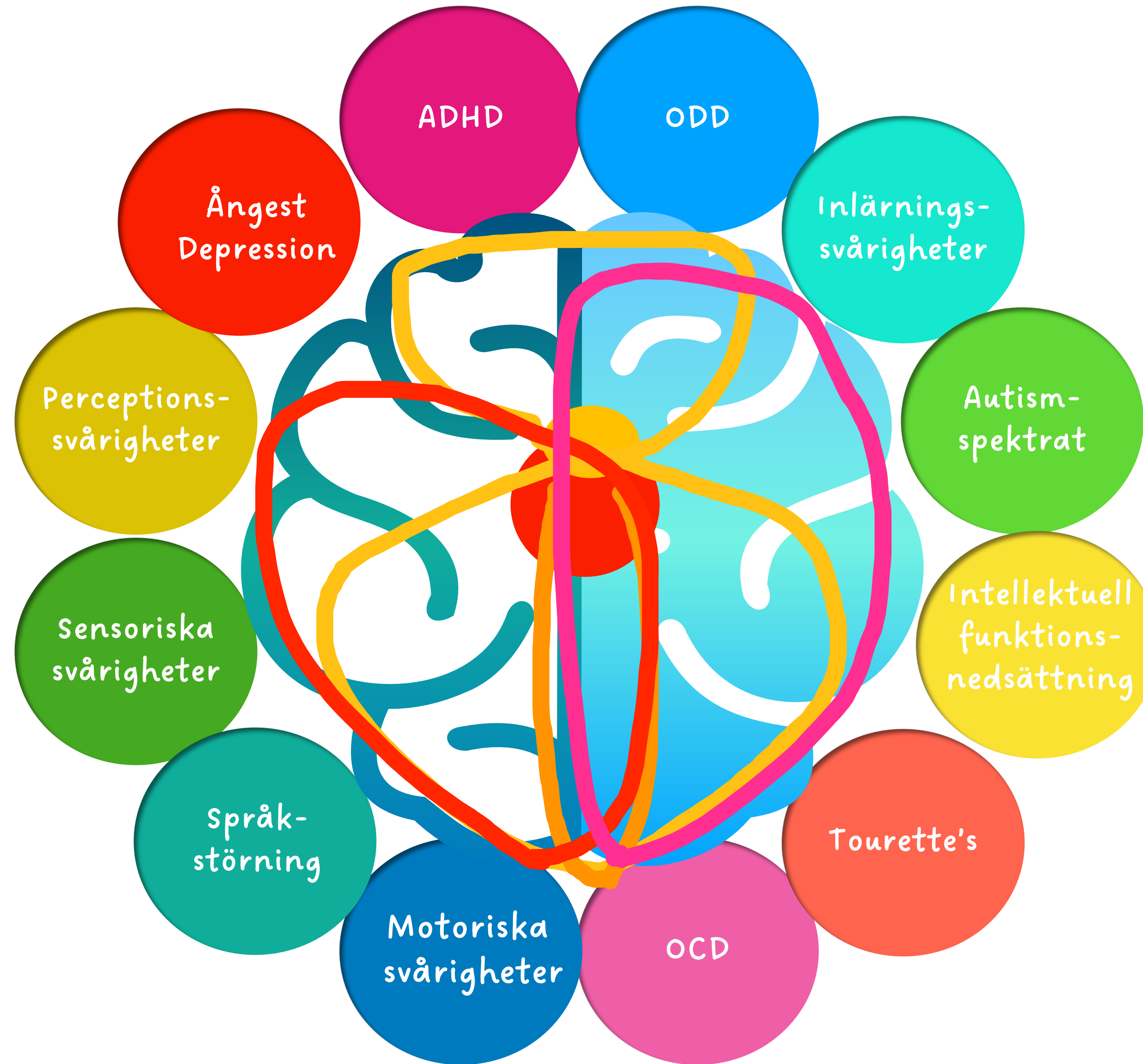

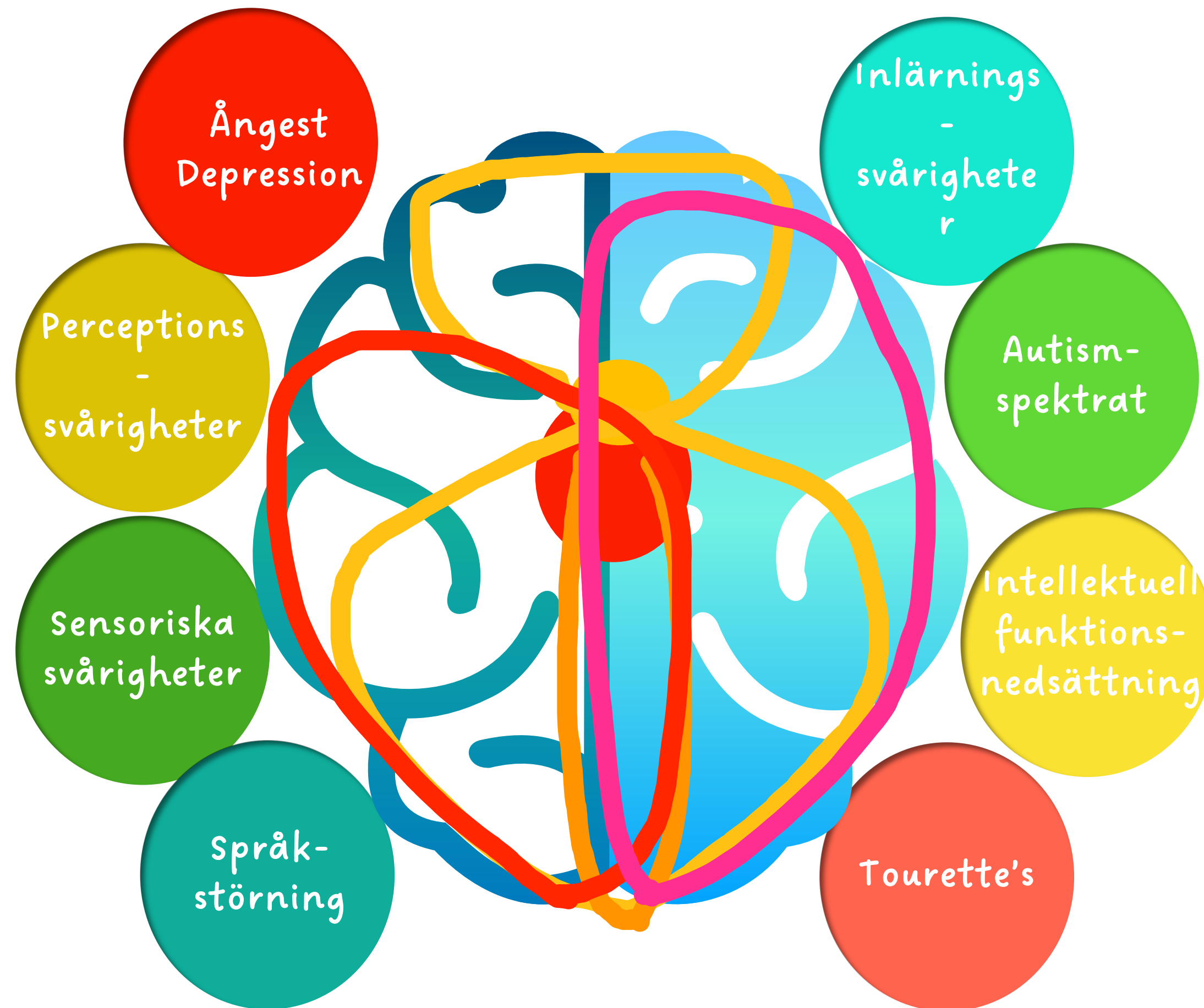
Exekutiva dysfunktioner eller Funktionsnedsättning/svårigheter

- Funktionsnedsättning:
Fysisk, psykisk eller intellektuell
- Funktionshinder:
den begränsning funktions-
nedsättningen innebär i relation
till omgivningen

Neuropsykiatriska funktionssvårigheter

NPF

- Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar/svårigheter
- Nedsatta/påverkade kognitiva funktioner som påverkar barnets förmåga att till självstyrande kontroll
- En nedsättning påverkar i olika grad även övriga funktioner

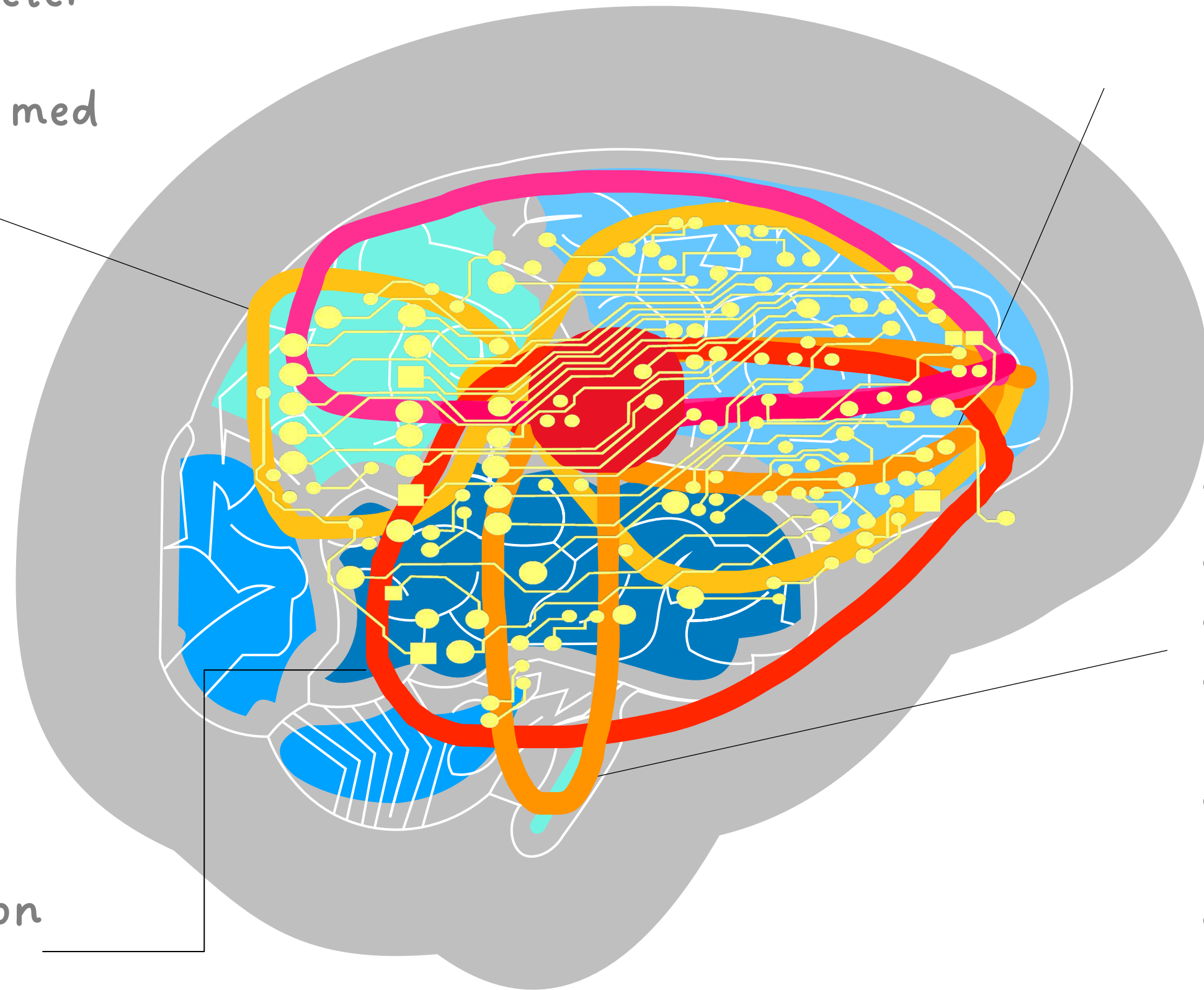
Det är nåt med huvudet..

1. Vad-kretsen

- Motorisk planering och utförande
- Utveckla specifika färdigheter och rutiner
- Samordnar sensorisk input med känsloreaktioner

3. Varför-kretsen

- Heta kretsen
- Känslor och motivation
- Känsloreglering
- Överlevnadsinstinkter

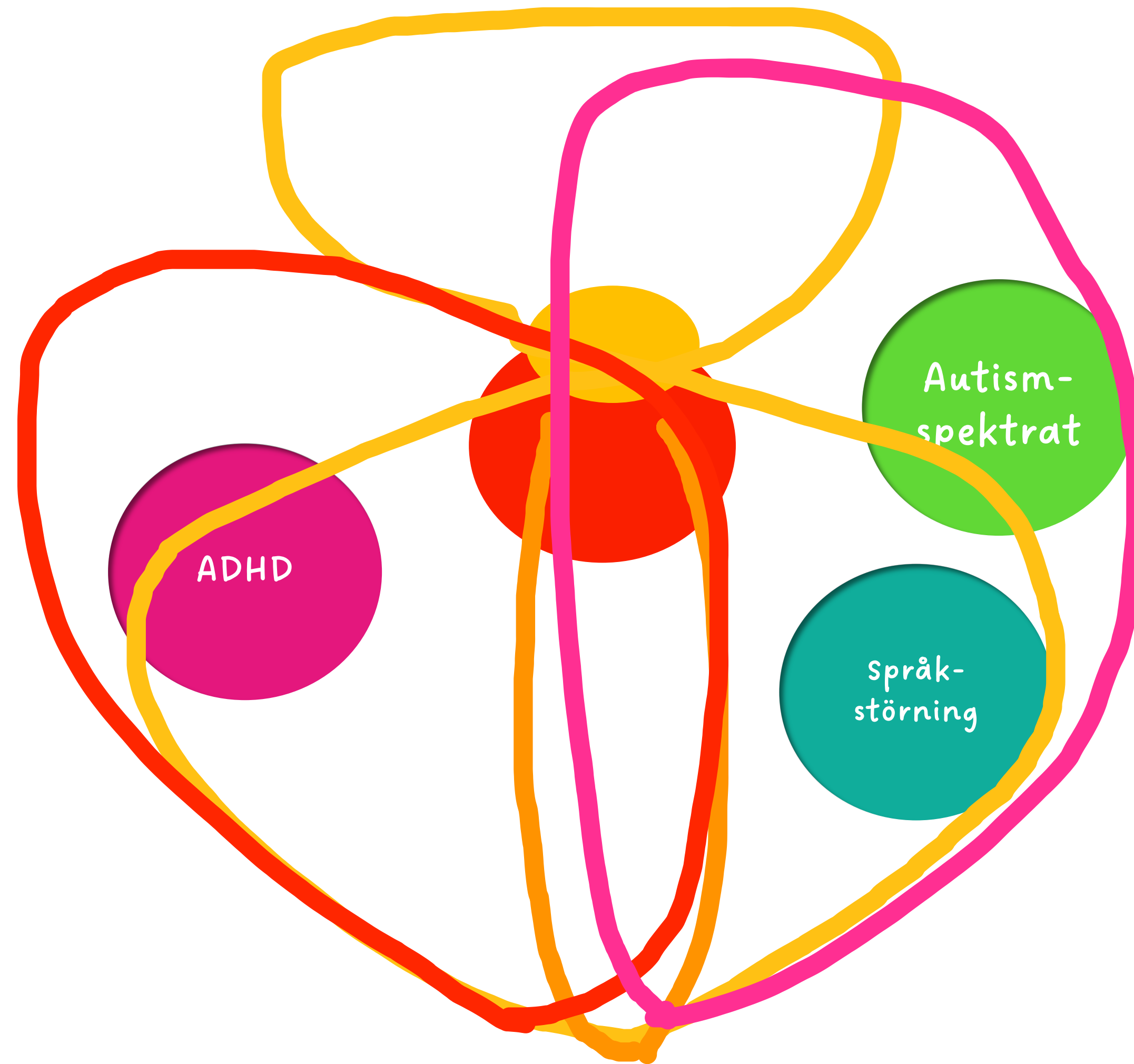

4. Vem-kretsen

- Berör syn, hörsel och språk
- Förmåga att tolka och förstå
- Förmåga till delad uppmärksamhet och självmedvetenhet

2. När-kretsen

- Tidskrets
- Direkt kopplade till arbetsminnet
- Koordinerar och reglerar beteende i stund och över tid
- Skapar minnen kopplade till känsloupplevelser
- Förflyttar information från korttidsminnet till långtidsminnet

Språk-
störning

I Sverige bedöms ca 10% av alla barn ha språkliga svårigheter som motsvarar eller beror på en språkstörning

- Den vanligaste neuropsykiatriska funktionsnedsättningen
- Utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning - visar sig oftast i förskoleåldern
- Bedöms enligt mild, måttlig och grav
- ca 7 % av alla normalbegåvade barn i förskole- skolåldern språkstörning
- 1-2 % har grav språkstörning
- 2-3 % som har språksvårigheter pgr av annan funktionsnedsättning
- Lika vanligt hos flickor och pojkar, svårare att tidigt identifiera hos flickor

- Överordnat begrepp som innefattar både större förseningar och avvikelser i språkutvecklingen
- Många barn med språkstörningar har syskon, föräldrar eller andra släktingar med liknade svårigheter.
- Utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning

Barn som talar flera språk

För barn som talar flera språk sker utvecklingen av de olika språken i samma takt som hos barn som talar ett språk. Barn börjar prata vid cirka ett års ålder, oavsett om de talar ett eller flera språk. Har barnet svårigheter i utvecklingen av tal och språk påverkar det hens alla språk.

Svårigheterna orsakas inte av att barnet talar flera språk. Därför ska man inte sluta prata något av de språk som hen har.

Symtom att uppmärksamma är däremot om barnet har en eller flera av följande svårigheter med sitt tal:

- Svårt att uttala vissa språkljud och ord, jämfört med barn i samma ålder.
 - Svårigheter med uttalet varierar. Samma språkljud eller ord blir ibland rätt och ibland fel.
 - Talet stoppas upp och kan låta hackigt, trots att barnet vet vad hen vill säga.
 - Talet går väldigt fort.
- Barnet kan till exempel ha en eller flera av dessa svårigheter med sitt språk:
- Sen med att börja prata.
 - Svårt att sätta ihop meningar så att orden kommer i rätt ordning och med rätt ändelse. Meningarna är korta och enkla.
 - Ordförrådet är litet. Barnet har svårt att uttrycka vad hen vill så att andra förstår.
 - Svårt att förstå ord, meningar och eller instruktioner. Barnet har svårt att förstå vad andra säger.
 - Svårt att förstå sociala sammanhang. Barnet missförstår vad andra menar med det som sägs med ord eller kroppsspråk.
 - Svårt att hänga med i samtal med andra. Hen har svårt att hinna säga något innan samtalet har gått vidare.
 - Svårt att använda och tolka ögonkontakt, kroppsspråk och ansiktsuttryck.
 - Svårt att vänta på sin tur i samtal och har svårt att anpassa sitt språk till situationen.

Språkstörning är inte detsamma som:

- En Språkförsening
- Talstörning eller uttalssvårigheter.
- Dyslexi.
- Torftigt språk eller svagt ordförråd.
- Intellektuell funktionsnedsättning.

Form:

- Fonologi & grammatik
- Språklig medvetenhet:
-rim, stavelser, språkljud

- Producera olika ljud
- Motoriska rörelser
- Kommunicera med
ljud, volym & rörelse

- Associera ljud och
ord till begrepp och
objekt
- Uttrycka enskilda ord
och korta fraser

Innehåll:

- Fonologi & grammatik
- Språklig medvetenhet:
-rim, stavelser, språkljud

- Syntaktiska stadiet
- Korrekta fraser
- Meningssatser med
subjekt, verb & objekt
- Grammatiska regler
- Semantiska stadiet
- Djupare, komplexare
ordförståelse
- Använda abstrakta
begrepp

Användning:

- Kommunikation
- Pragmatik
- ögonkontakt, kroppspråk,
talade & skrivna språket
- Pragmatiska stadiet
- Språka utifrån den
sociala kontexten
- Språkliga strategier

Burlövs
kommun

Vad ska vi ha med oss i våra uppdrag:

- arbeta med visualisering
- förstärka tal med illustrationer för att underlätta förståelsen
- använda vardagliga ord och korta meningar
- öva på berättande och på att utöka barnets ordförråd.
- Leka med språket och fonologin, rim, ramsor
- Tid, barn med språkstörning behöver ofta många tillfällen till repetition
- Tid, ge barnet tid att uttrycka sig, hitta orden,
- Visa intresse och nyfikenhet

Alla har vi lite ADHD...

ADHD

I Sverige har 3% av den vuxna
befolkningen ADHD och
5% av alla barn

Varför procentuellt mindre vuxna?
Diagnoskriterierna har tills nyligen
varit anpassade för barn (läs pojkar)

- Hög snittålder
 - Ingen superkraft
 - 27-54% risk att **genetiskt "ärva" diagnosen om en av sina föräldrar har det.**
 - Skillnader i gener förklarar 70-80% eller mer av skillnaderna mellan människor i graden av ADHD-symtom
- Det finns inga vetenskapliga bevis för att uppfostringsmiljön **bidrar till att utveckla diagnosen.**
- graviditetsproblem som järn, blodbrist eller prematurfödelse och **låg födelsevikt** bidra till förhöjd risken

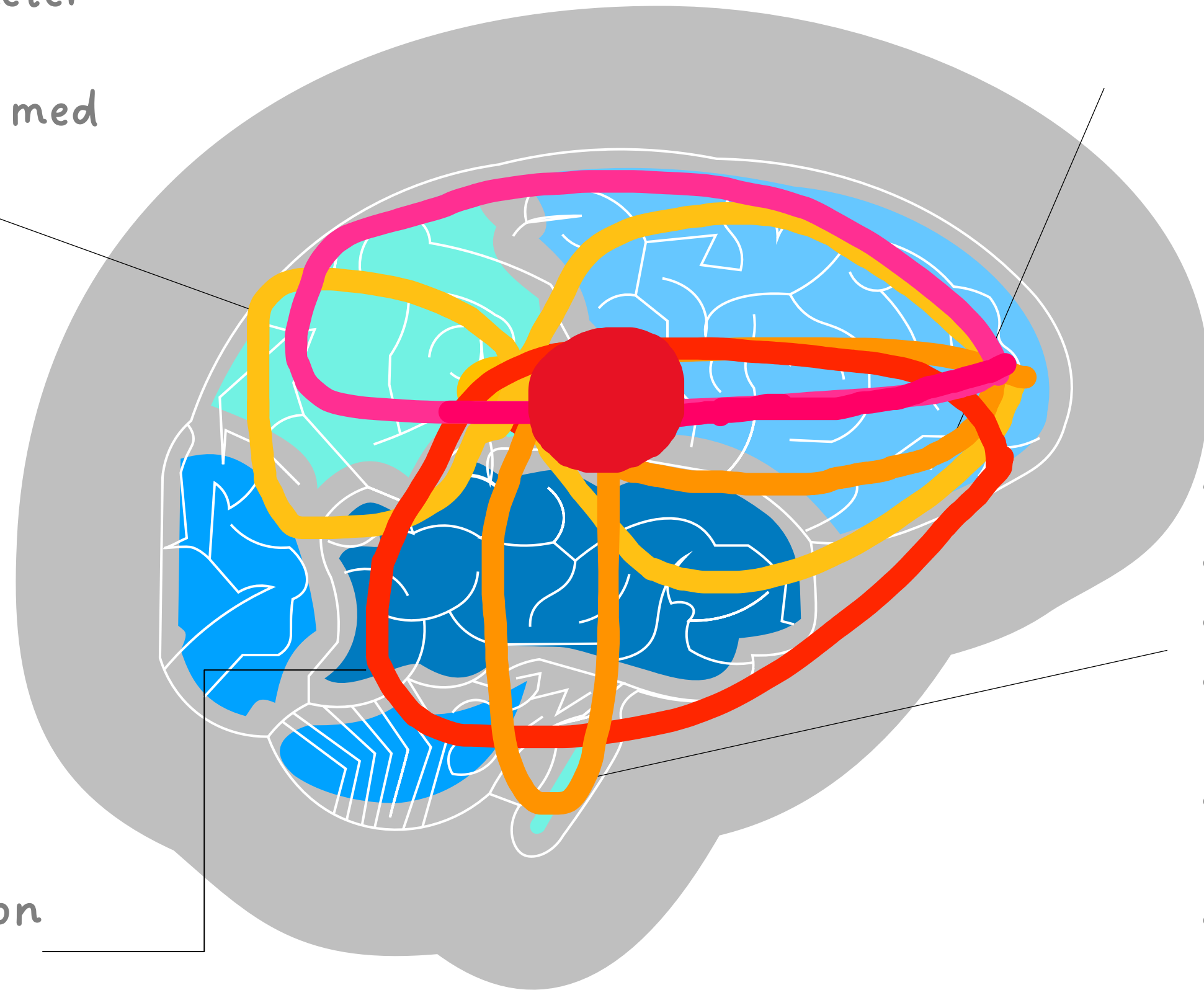

1. Vad-kretsen

- Motorisk planering och utförande
- Utveckla specifika färdigheter och rutiner
- Samordnar sensorisk input med känsloreaktioner

3. Varför-kretsen

- Heta kretsen
- Känslor och motivation
- Känsloreglering
- Överlevnadsinstinkter

4. Vem-kretsen

- Berör syn, hörsel och språk
- Förmåga att tolka och förstå
- Förmåga till delad uppmärksamhet och självmedvetenhet

2. När-kretsen

- Tidskrets
- Direkt kopplade till arbetsminnet
- Koordinerar och reglerar beteende i stund och över tid
- Skapar minnen kopplade till känsloupplevelser
- Förflyttar information från korttidsminnet till långtidsminnet

Dopamin och Noradrenalin

Dopamin och Noradrenalin är signalsubstanser - kemikalier som transporterar information mellan neuroner.

Dopamin är den neurokemiska substans som:

- ökar vårt humör,
- vår motivation och uppmärksamhet
- reglera våra rörelser och känslomässiga reaktioner
- Har en grundläggande betydelse för inlärning
- den "belönings-substans" som hjärnan frigör när vi gör saker vi gillar eller tycker om.

Noradrenalinsystemet i hjärnan påverkar:

- arbetsminnet
- hjärnans uppmärksamhetsfunktioner,
- kroppens stress -och försvarsmekanismer
- impuls kontroll, reglering av sömn och vakenhet.

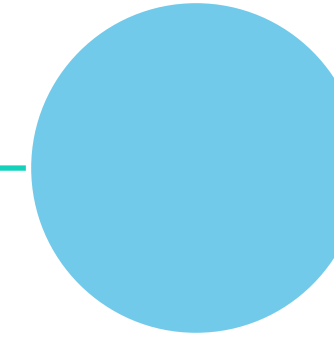

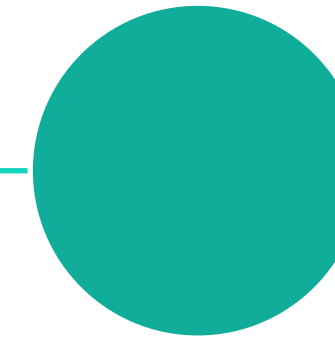
ADHD handlar inte om
svårigheter till
uppmärksamhet och
koncentration utan om
en nedsatt förmåga
till självreglering.

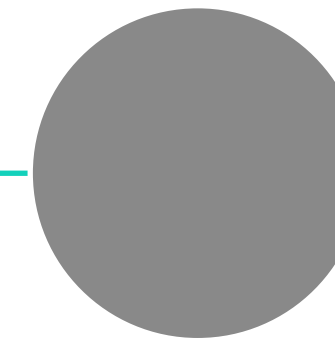
Svårigheter
med att
bibehålla
fokus, lätt
distraherad

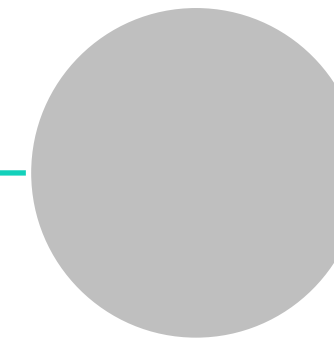
Svårigheter
med att
överblicka,
organisera,
leder till
procrastination,

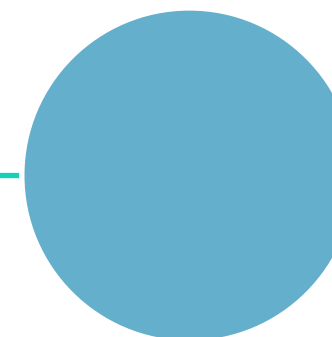
Svårigheter med
att skifta/bryta
fokus -tanke till
tanke eller uppgift
till uppgift. Fastnar
i tankemönster
eller beteende

Svårigheter
kopplade till
arbetsminne-
inläring- och
minnesproblem.

Svårigheter med
känslereglering-
och/eller förhöjda
känsloupplevelser

Svårigheter med
Perceptionsupplevelser-
ljud, ljus, lukt, smak och
känsl intryck.

Svårigheter
med att
bibehålla
fokus, lätt
distraherad

..eller bryta fokus

eller att veta precis vad som behöver göras, organiseras och struktureras men inte få hjärnan att genomföra vilket leder till procrastination

Svårigheter
med att
överblicka,
organisera

eller att inte ha förmågan att hålla kvar en endaste tanke, känsla tillräckligt länge för att se vart den leder, eller kunna vänta på sin tur och veta att tanken, orden finns kvar då

Svårigheter med att
skifta/bryta fokus -
tanke till tanke eller
uppgift till uppgift.
Fastnar i
tankemönster eller
beteende

eller att veta att man vet, men inte när man vet och därför aldrig lita tills in egen förmåga att kunna
Användas sitt kunnande när det behövs

Svårigheter
kopplade till
arbetsminne-
inlärnings- och
minnesproblem.

eller att inte hinna uppfatta andras känslor, känna för lite, för starkt, för länge och uttrycka dem impulsivt, inte alls eller hela tiden även när man vet att det inte passar

Svårigheter med
känsloreglering-
och/eller förhöjda
känsloupplevelser

eller att upplevas bråkig för att ljudet av att ngn hostar, tuggar eller har skor som låter gör en irriterad, eller att man kan behöva lyssna på en viss låt på repeat för den får en att fungera

Svårigheter med
Perceptionsupplevelser-
ljud, ljus, lukt, smak och
känslor intryck.

Vad behöver vi ta med oss i våra uppdrag?

- ADHD påverkar barnets arbetsminne - förmågan att hålla i minnet vad man ska göra, i vilken ordning och hur.
- ADHD skapar en brist i barnets förmåga till självmotivation (intern viljestyrka) och inhiberande kontroll
- -hämma impulser, tankar och känslor,
- ADHD gör att graden av dopamin snabbt sjunker- saker blir tråkigt, håller inte i sig lika länge som för andra - uthållighet, koncentration
- ADHD påverkar barnets förmåga att använda sin inre tidsuppfattning för att styra sitt beteende och prioritera, välja - de är också mindre benägna att kunna vänta på konsekvenser eller händelser och att skjuta upp tillfredsställelse- tidsblindhet
- ADHD innebär i varierande grad även rejection sensitive dysphoria (RSD) eller avvisningskänslig dysfori
- Barn med ADHD straffas oftare än andra barn för beteende som grundar sig / är ett uttryck för deras funktionsnedsättning

Alla är vi lite autistiska...

Autism-
spektrat

I Sverige uppfyller 1-1,5 % av alla barn och vuxna kriterierna för autism

- Ärftligt
- Pojkar drabbas oftare än flickor.
- **Prematurfödesel och exponering av olika miljörisker under fosterstadiet eller de första två-tre levnadsåren kan vara bidragande orsaker**

Autismspektrumtillstånd AST

Autism-
spektrat

- Autismspektrumtillstånd (AST) är ett samlingsnamn för olika autismsdiagnoser.
- Under beteckningen AST samlas exempelvis autism, autismliknande tillstånd och Aspergers syndrom.
- ICD-10 - autism i barndomen, Aspergers syndrom, atypisk autism och desintegrativ störning.

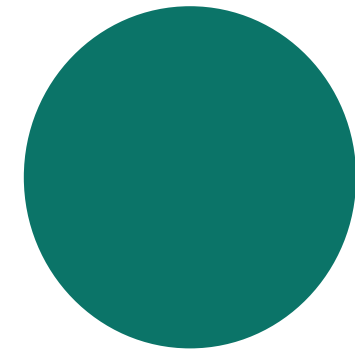
Autism är ingen sjukdom utan ett sätt att vara.

Följande saker kan alla eller delvis stämma in på en person med autism:

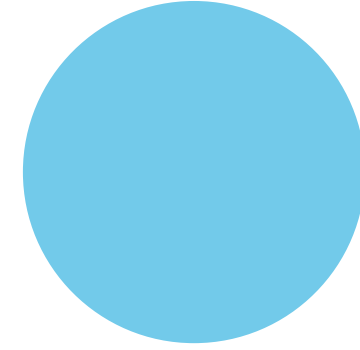
- Hen kan ha svårt att kommunicera och anpassa sig i det sociala samspel med andra människor. Det gäller särskilt med jämnåriga.
- Stort fokus på några få intressen eller aktiviteter.
- Hen har svårt att hantera förändringar eller situationer som är otydliga eller inte följer någon plan eller överenskommelse.
- Det är vanligt med perceptionskänslighet- exempelvis ljud, ljus, lukter, konsistenser och beröring, blir lätt överstimulerade av att hantera olika stimuli samtidigt
- Tolkar och talar bokstavligt
- Kan ha svårt med ögonkontakt och fysisk beröring

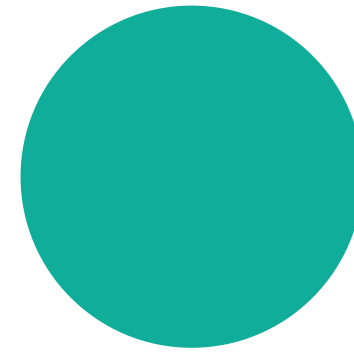
Svårigheter i den centrala koherensen-att se samband, förstå sammanhang, förstå förväntat agerande

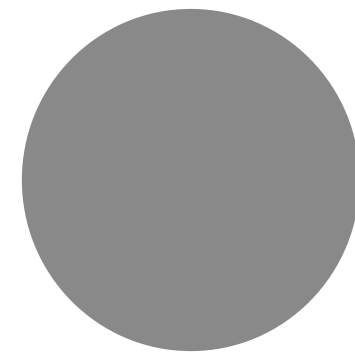
Svårigheter med att tolka, nyansera och generalisera

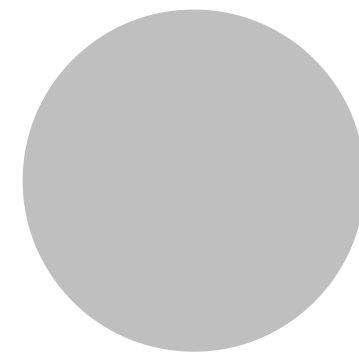
Svårigheter med att mentalisera, förstå hur andra tänker eller vilken information andra har/saknar

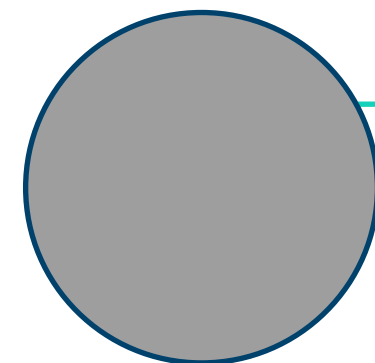
Svårigheter i att kommunicera, delta i dialog, förmedla

Svårigheter med att sortera perceptions –och sinnesintryck

Svårigheter med att skifta/bryta fokus -tanke till tanke eller uppgift till uppgift. Fastnar repetitiva tankemönster eller beteende

Autism-
spektrat

Autismspektrat
handlar om
**funktionsavvikelser
utifrån "normen"**
gällande
tankestrukturer,
kommunikation och
sociala beteenden

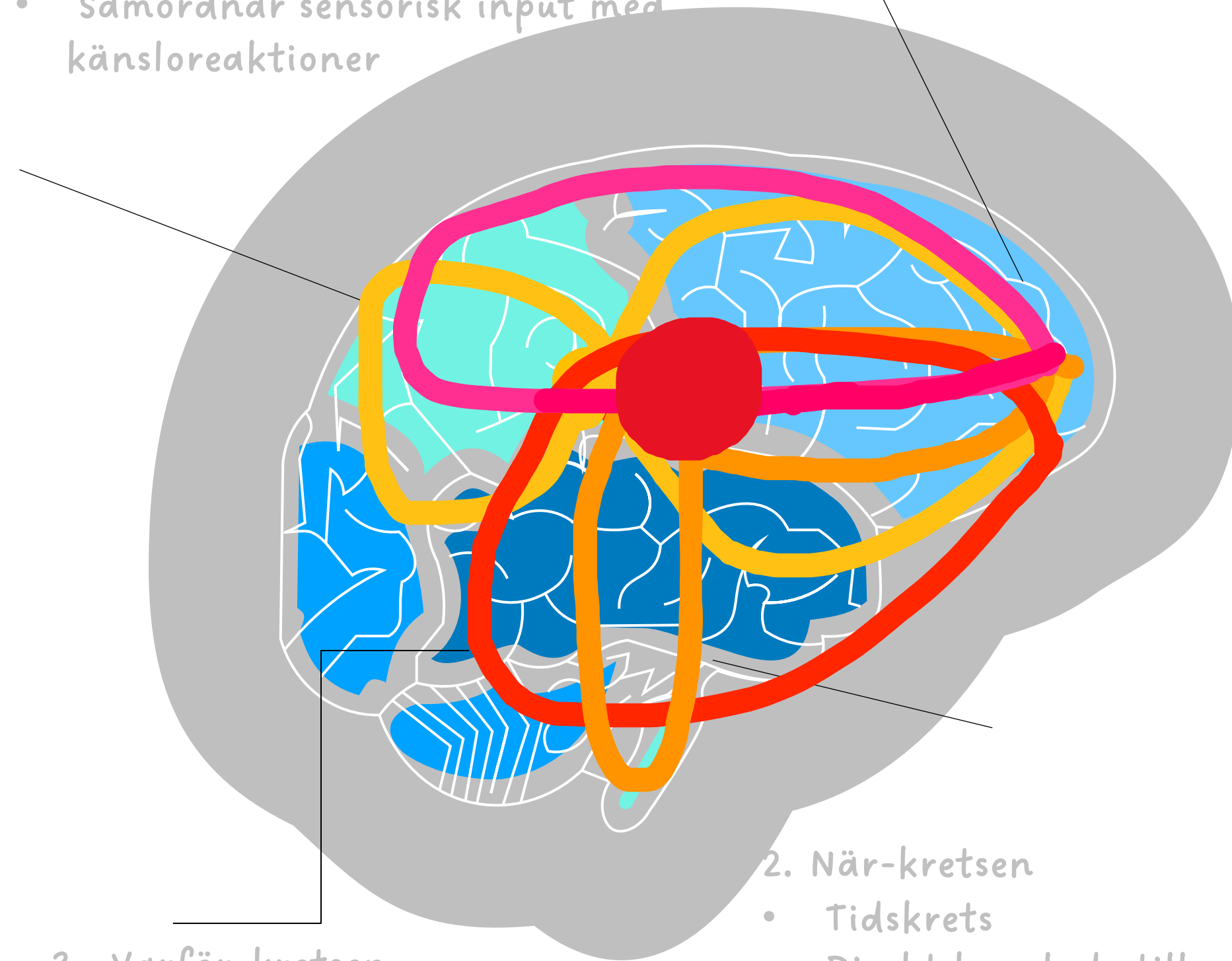

1. Vad-kretsen

- Motorisk planering och utförande
- Utveckla specifika färdigheter och rutiner
- Samordnar sensorisk input med känslreaktioner

4. Vem-kretsen

- Berör syn, hörsel och språk
- Förmåga att tolka och förstå
- Förmåga till delad uppmärksamhet och självmedvetenhet

3. Varför-kretsen

- Heta kretsen
- Känslor och motivation
- Känsloreglering
- Överlevnadsinstinkter

2. När-kretsen

- Tidskrets
- Direkt kopplade till arbetsminnet
- Koordinerar och reglerar beteende i stund och över tid
- Skapar minnen kopplade till känsloupplevelser
- Förflyttar information från korttidsminnet till långtidsminnet

Personer med autism har lägre nivåer av proteinet 5HHT i hjärnbarken som kontrollerar signalsubstansen serotonin

- fungerar även som tillväxtfaktor under hjärnans utveckling
- reglera vitt skilda fysiologiska, emotionella och kognitiva processer.
- förmedlar signaler mellan storhjärnan, lillhjärnan, ryggmärgen och det perifera nervsystemet.
- en koppling mellan de socialkognitiva förmågor som är nedsatta vid ASD och nivåerna av serotonintransportören i vissa områden i hjärnan.

Burlövs
kommun

Vad behöver vi ta med oss i våra uppdrag:

- Barn med autism har ofta repetitiva beteenden som lugnar dem som inte behöver vara lugna i sina uttryck(stimming)
- Autism gör det svårt för barn att uttrycka sig, förstå nyanser och ta andras perspektiv
- Autism gör det svårt för barn att tolka, förstå och handla som förväntas utifrån normen
- Barn med autism har svårt att utveckla ett generativt lärande och kognitiv flexibilitet
- Barn med autism är ofta väldigt ärliga, utgår från sig själv, kan upplevas egoistiska men egentligen egocentriska
- Barn med autism

VANLIGA EGENSKAPER	BEGÅVNING kan anses vara/bli:	ADHD kan anses vara/bli:	AUTISM kan anses vara/bli:
HYPERAKTIVITET	kan ha en hög grad av energi och till synes gränslös verbal och fysisk entusiasm och energi; pratar konstant	kan ha hög energi och entusiasm; pratar oavbrutet	hyperaktiv; överaktivitet är vanligt
IMPULSIVITET	kan uppföra sig illa ibland och agerar ut; utbrister svaren utan att vänta på sin tur; avbryter andra; otålig	kan agera utan tanke på konsekvens; avbryter andra, gör slarvfel; slarvar med sysslor; stör andra	kan agera impulsivt; gör ofta slarvfel; slarvar med sysslor
OUPPMÄRKSAMHET	dagdrömmeri; fokuserar under långa perioder på sitt favoritintresse; ihärdig inför sitt intresse	lättstörd; dagdrömmer; kan tyckas inte lyssna på direkt tilltal; hyperfokuserad när motivation finns; kan inte skifta uppmärksamheten	dagdrömmeri; verkar inte lyssna; föredrar hobbies eller smala intressen; hyper-fokuserar på intressen
BETEENDE	kan tendera att ifrågasätta auktoriteter; envis och bestämd; bossy; vredesutbrott	kan utmana auktoriteter; envis; diktatorisk, trotsig; täta vredesutbrott	kan ha täta vredesutbrott; stark förkärlek för rutiner
SOCIALA KOMMUNIKATIONS- SVÅRIGHETER	kan ha svårt att hitta och bibehålla vänskapsband; lättsårad; mobbad	kan ha svårt att skaffa och behålla vänner; svårt att läsa sociala koder; lättsårad; mobbad; svårt att turas om	kan ha svårt att skaffa och behålla vänner; svårt att förstå icke-verbal kommunikation (sociala koder); svårt att turas om

Burlövs
kommun

Tack!